

XVI. konferencia Európskej spoločnosti pre vedecké a teologické štúdiá (ESSSAT) na tému: „Sme výnimoční? Veda a teológia skúmajú jedinečnosť človeka.“

Łódź – Warszawa 26. 4. – 1. 5. 2016

Vedci, teológovia, filozofi a odborníci z rôznych ďalších vedeckých oblastí sa zišli na v poradí už 16. konferencii Európskej spoločnosti pre vedecké a teologické štúdiá (ESSSAT), ktorej cieľom je viesť interdisciplinárny dialóg o otázkach spájajúcich rozličné oblasti ľudského bádania. Ústrednou témou stretnutia, ktoré sa konalo v arcibiskupskom seminári v poľskej Łodzi, bolo hľadanie odpovede na otázku, či sme ako ľudský druh niečím výnimočným a aké charakteristiky človeka by mohli byť základom jeho výnimočnosti oproti ostatným živým bytostiam na našej planéte.

Na začiatok zasadania privítal účastníkov predseda ESSSAT-u prof. Dr. Dirk Evers z Halle. Úvodnú prednášku o vzniku a vývoji vesmíru, o jemnom naladení vesmírnych konštánt, vďaka ktorým vznikol vesmír, ako ho poznáme, a o viacerých kozmologických teóriách, ktoré sa usilujú vysvetliť rôzne pozorované javy vo vesmíre, predniesol astrofyzik Rev. Prof. David Wilkinson z Durhamskej univerzity, člen Kráľovskej astronomickej spoločnosti. Program pokračoval príspevkami účastníkov v piatich paralelných sekciách, pričom najčastejšie sa zamýšľali nad obsahom biblického výrazu „imago Dei“, ktorý sa nachádza v biblickej správe o stvorení človeka a naznačuje jeho podobnosť s Bohom; ďalej nad problémom ľudskej slobody a tvorivosti; nad podobnosťou človeka a rôznych živočíchov – či už v oblasti sebauvedomenia alebo rôznych ceremónií či iných sociálnych prejavov; ale tiež nad možnosťou života na iných planétach a technologickými trendmi v oblasti umelej inteligencie.

Druhú plenárnu prednášku v prvý deň konferencie predniesol Dr. Jonathan Jong, ktorý je poverený vedením výskumnej skupiny, ktorá sa venuje súvislostiam medzi vierou, mozgom a správaním v rámci Centra pre výskum psychológie, správania a jeho dôsledkov na Inštitúte kognitívnej a evolučnej antropológie v Oxforde. Jeho výskum sa zameriava na interakciu medzi emóciami a kogníciou a osobitne na úlohu negatívnych emócií (napr. úzkosti) pri formovaní a uchovávaní presvedčení. Zaoberá sa tiež výskumom skupinového správania (agresie) a filozofickými implikáciami nových poznatkov v kognitívnych vedách s ohľadom na náboženské presvedčenie. Dr. Jong poukázal na problematickosť klasifikácie živočíchov, a teda aj na zložitosť stanovenia špecifickej diferencie medzi nimi.

Druhý deň konferencie mali účastníci možnosť navštíviť nový kampus Univerzity Stefana Wyszyńskiego vo Varšave, kde si vypočuli prednášku teologičky prof. Dr. Johanny Rahnerovej z Tübingenu, odborníčky na biblickú antro-

pológiu, ktorá ako reakciu na otázky nastolené P. Sloterdikom, F. Nietzschom a R. Dawkinsom, ktorí predstavujú človeka ako „manipulovanú ovcu“, predstavila teologický smer, ktorý zdôrazňuje koncept ľudskej bytosti ako slobodnej a tvoriacej, na obraz jej Stvoriteľa. V rámci výletu do Varšavy bol program konferencie obohatený o návštevu židovského múzea, múzea F. Chopina a organizovanú prehliadku starého mesta, podľa voľby účastníkov.

Paleontológ prof. Jerzy Dzík z Varšavskej univerzity otvoril svojou prednáškou tretí deň konferencie, pričom venoval pozornosť postupnému vývoju živočíšnych druhov, darvinovskej evolúcii a jej mechanizmom, no najmä vývoju človeka a posledným poznatkom z oblasti paleontológie (*homo naledí*), ktoré poskytujú ďalšie spresnenia týkajúce sa prechodu od predchodcov človeka k *homo sapiens sapiens*. Uviedol, že z hľadiska paleontológie je ťažké, ba priam nemožné určiť presnú dobu objavenia sa nášho druhu, no za najzásadnejšiu zmenu v jeho postupnom vývoji označil objavenie sa písaného jazyka.

Záverečnú plenárnu prednášku predniesol známy poľský kňaz a filozof Michal Heller, ktorý je profesorom na Pápežskej univerzite Jána Pavla II. v Krakove a autorom mnohých kníh (*Kreatívne napätie*, 2003, *Algebraická seba-dualita ako posledné vysvetlenie*, 2004, *Matematická fyzika pre filozofov*, 2005). Poukázal na racionálnosť všetkého stvoreného, ktoré označil ako dobré (dobro = bytie = racionalita). Vesmír je podľa neho poznateľný, lebo nesie v sebe racionalitu, matematiku s veľkým M, ktorú človek len postupne objavuje a zachytáva svojou nedokonalou matematikou.

Po prednáškovej a diskusnej časti konferencie sa uskutočnilo plenárne zasadanie ESSSAT-u, kde boli členovia spoločnosti oboznámení s činnosťou a finančnou správou za uplynulé štyri roky. Ako je už na týchto, každé dva roky sa opakujúcich, stretnutiach zvykom, na záver boli udelené ceny ESSSAT-u za najlepšie príspevky k interakcii medzi vedou a teológiou od autorov na postgraduálnom a doktorandskom stupni a celé podujatie zavŕšila ekumenická bohoslužba v Bazilike sv. Stanislava Kostku.

Mgr. Ing. Mária Spišiaková, PhD.
Teologická fakulta Trnavskej univerzity
Kostolná 1, P. O. Box 173
814 99 Bratislava